

הרבנית ימימה מזרחי

דבר ליהי וישלמי

תורה נשית ♥ מבראשית

גיליון מס' 196

פרשת נח ✧ א' בחשוון ה'תשע"ט (10/2018)

כשאש פורצת בתיבה

את התינוקות ועכשיו **כל בית ישראל יבנו את השׁרפה אֲשֶׁר שׁרף ה'.**⁴ יש כאן מסר לכולנו.

ואני לא נביאה וגם לא בת נביאה, וכל אחד צריך לפרש לעצמו מניין יצאה האש: אם זו אש המחלוקת, אש של שנאת חינוך, אש של חוסר מוסריות. אין לי שום סמכות להגיד מאין היא יצאה. אבל יש כאן איתות שמיימי: אתם אחראים על העולם. כשקורה משהו בעולם, ואש בפרט, קחו אחריות. תדעו לכם שכל פסיעה שלכם, כל תנועה שלכם, בתוך הבית, בחדרי חדרים, כשאישי לא רואה, מוציאה, חלילה, אש אל העולם. אתם לא אנשים פרטיים. אתם העולם!

שתי הפרשות הראשונות של התורה חושפות את האבולוציה של הבריאה. מ"אני-אני" של קין, למשפחה של נוח, לדאגה לעולם כולו עם אברהם, **אב המון גוים.**⁵ זו אבולוציה של אכפתיות, של נטילת אחריות על העולם.

זה רעיון מגלומני ורעיון מדהים: יש לכם אחריות. ולכן כל אחד נדרש פה לחשבון נפש. לא בודקים את המקום שאליו הגיעה האש; זה כבר שלב מאוחר. צריך לבדוק מאין היא יצאה וליטול על זה אחריות.

השבוע קיבלתי פניה: "הרבנית, יש לי חברה שמתחנתת, בבקשה תכתבי לה ולבעלה ברכה לכבוד החתונה". ואני, שתמיד כותבת ברוח פרשת השבוע, כתבתי להם כך:

"אתם הולכים עכשיו לבנות את התיבה שלכם. **צוה תעשה לתבה** - שימו בתיבה הזאת צוהר כלפי חוץ. תכניסו לתיבה שלכם נציגים של האנושות כולה, כשם שנוח הכניס חיות, כשם שהוא הכניס לתיבה את כל סוגי הצמחים.⁶ אתם נציגים של הציוויליזציה כולה, כך ממש.

השבוע אנחנו שומעים לצערנו הענק על אסונות משפחתיים כל כך. זיו חג'בי, אב לילדים, נרצח בפיגוע. קים יחזקאל לבנגרונד, אמא לילד, נרצחה בפיגוע. שני ילדים קטנים, אפרת וצבי, מתים בשריפה.

מה אומרת התורה? כך היא כותבת: **"כי תצא אש ומצאה קצים, ונאכל גדיש או הקמה או השדה - שלם ישלם המבער את הבערה."**¹

וכותב האור החיים הקדוש: **"נאכל גדיש" - כאן רמז אל תינוקות של בית רבן, שעדיין אין להם קומה, אלא גדושים שכולת עם חברתה.** "גדיש" הם הילדים הקטנים שגדושים (נצמדים) האחד לאחר, ילד קטן נשען על אח גדול. **כי בגלל עוונות, הם הנתפסים בצרת העולם. ובפסוק "מפי עוללים וינקים יסדת עז",² כי (הקטנים) היו ערבים בשעת קבלת התורה. וכשירשיעו בני אדם, הנה הרשות נתונה לאש לבער בהם.**

וכשאין התינוקות מספיקין - **"או הקמה", כאן מודיע כי פעמים, חרב עד צוואר הגיעה, ומופתי הדור, יסודי עולם (הצדיקים) נלקחים בעוונם.**

ואם גם זה לא מספיק - **"או השדה", שזה, חס ושלום, ירמוז אל כללות ישראל, ולא יספיקו לא תינוקות ולא צדיקים להציל.**³

במילים אחרות, כשאתם רואים אש אוזות בתינוקות, אתם חייבים להבין שהעניין הוא לא "מי נשאר בבית עם הילדים" / "מי לא נשאר עם הילדים". יש כאן מסר עולמי. הקב"ה נוגע בקדושים כאלה, בקטנים כאלה, בטהורים שלא חטאו. הם נציגי הציוויליזציה. אבל האש - **כי תצא אש** - היא לא יצאה מהיכן שראיתם, אלא ממקום אחר. את האשמים אל תחפשו בבית הקדוש הזה. האש הזו יצאה ממקום אחר ומצאה גדיש, מצאה

¹ שמות כ"ב, ה.

² תהילים ח', ג.

³ רבי חיים בן עטר, "האור החיים" לשמות כ"ב, ה.

⁴ ויקרא ל', ו.

⁵ בראשית י"ז, ה.

⁶ בראשית רבה ל"א, יד.

אחת לא תבוא יותר לקחת את הילד מהגן. היא לא תבוא היום וכבר לא תבוא מחר. כמה צריך לשמוח בשגרה.

וכשקורה אסון כזה, ואני רק חושבת מה אפשר לנחם בכלל, האם יש נחמה? אין נחמה לילד שאמא שלו נרצחה בפיגוע כזה נורא. **מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בְּנֵיהּ**,¹¹ מֵאֲנָה, ממש. אי אפשר להינחם.

ואני מחפשת את מילות הנחמה של האמא של כל האמהות, רחל אימנו, שבחודש חשוון יולדת את בנה בנימין, שלא היה יפה כמותו. ואני משתמשת במה שאמרה המיילדת החכמה בי"א בחשוון, יום מותה של רחל, יום הולדתו של בנימין. היא כבר לא תזכה לגדל אותו, לא תבוא יותר לקחת אותו מהגן. **וְיִהְיֶה בְּצֵאת נַפְשָׁה כִּי מֵתָה, וְתֹאמְרִי לָהּ הַמֵּילְדָּת: "אֵל תִּירָא, כִּי גַם זֶה לָךְ בֵּן"**.

איזה משפט מטופש להגיד לעת כזו? אבל זו בשורתה החכמה של המיילדת ליתומים שהתווספו לנו רק השבוע הזה: אֵל תִּירָא, אמאל'ה. את אמנם לא תגדלי אותו יותר כאן, בעולם הזה, אבל... גם זה לך בן. כי לאימהות אין תאריך תפוגה, אין, אין. את תמשיכי להיות אמא של הילד הזה, כמו שרחל היא אמא בלי הפסקה, אמא כל שניה וכל רגע. את תמשיכי לקוות לו. את תמשיכי לבכות לו, הרבה יותר משיכולת בכוחותיך הארציים, המוגבלים. את עכשיו אמא אינסופית.

והַרְחֵמֵן הוּא יִקֵּים לְךָ, קִים. הוא ייקום לך את סוכתך הנופֶלֶת.

יהי רצון שהמר-חשון הזה, יהפוך ל"מתוק-חשון". שכל אחת ואחד ידעו, שיש לנו אחריות על העולם. שאולי אנחנו הבית האחרון בעולם שבזכותו ינצלו כולם.

בצוות העריכה: הדסה סאסי

ותתכוננו לבוא הילדים. ותתכוננו שתהיה לכם קומה מלאה זבל, כמו שהיתה בתיבת נוח.⁷ ותאכילו אותם בזמן, ותדעו שהם יבעטו בכם, כמו שהאריה בעט בנוח.⁸ ותהיו כמו משה בתיבה, שדאג לא רק לעצמו אלא לכל עם ישראל, **"כדת משה - וישראל"**. תתפללו להביא לכולנו עלה של זית, תתפללו על כולנו לבית, אל תחשבו רק על "איך אנחנו בונים לעצמנו תיבה וניצלים ממבול העולם?" כי לבית יהודי יש כוח להציל עולם ממבול.

בית אחד, הבית של נוח, הציל את העולם. בזכות הבית הזה, ה' ישיב; ה' לַמְּבּוּל יִשֵּׁב, וְיֹשֵׁב ה' מֶלֶךְ לְעוֹלָם.⁹ כל כך חשוב לדעת שהעשייה הקטנה שלנו היא עולם ומלואו ולחילופין, החטאים שלנו יכולים לגרום כזה צער לעולם. תינוקות מעידים על צער העולם, על צער קוסמי. תינוקות הם נציגות של העולם.

והחודש הזה, חשוון, הוא זמן פטירתם של צדיקים שנטלו אחריות על העולם: הרב עובדיה יוסף זצ"ל, הרב שך, המהר"ם שפירא מלובלין, הרב נתן צבי פינקל, הרבי מפיאסצנא. הם אנשים החליטו שהם אחראים על העולם. בפרשתנו קוראים לזה **"צדיק תמים"**.¹⁰ למה הכוונה? רבי שמשון רפאל הירש מסביר ש"תמים" הוא אדם שעומד על השלמת האני שלו; מתמים, משלים את עצמו. כמה שיותר תורה, כמה שיותר לעבוד על המידות שלי. ואילו "צדיק" - מהמילה צדקה. בן אדם ציבורי, עובד עם העולם.

כיום אנחנו פוגשים או כאלה או כאלה. עסקני ציבור מדהימים - אני מצדיעה להם. ואנשים ספונים בהיכלה של תורה - אני מצדיעה להם. וכל אחד הוא צדיק, אבל זה לא "העולם".

בתחילת פרשת נוח אנחנו פוגשים אנשים של "אני-אני-אני-אני". חומסים הכל. בסוף פרשת נוח, בתקופת דור הפלגה, העולם הוא האדם שמסוגל להבין שהבית שלו זה העולם כולו. ביתי-עולמי. לא להיות אנוכי. לחשוב על העולם. לדעת, שבכל חטא שלנו, שנאת אחים חלילה, גלישות אסורות, אנחנו שורפים תינוקות. לא אני אומרת את זה. ה"אור החיים" הקדוש אומר: **"שֵׁלֶם יִשְׁלֶם הַמְּבַעַר אֶת הַבְּעֵרָה"**. בית יהודי הוא אחריות על העולם כולו. בבקשה, קחו אחריות על העולם, קחו אחריות על תינוקות, קחו אחריות על משפחות. אחרת, כמה ניחומי אבלים, כמה.

איך אמרתי השבוע - אל תעזו להתלונן על השגרה ("כמה סנדיציים אני מכינה בבוקר"). "כמה אפשר לקחת-להחזיר-להסיע-להביא". יש גנת אחת שהתבשרה השבוע, שאמא

⁷ מובא ברש"י לבראשית ו', טז, וכן בתלמוד בבלי, סנהדרין קח, ע"ב, שתיבת נוח היתה מחולקת לשלוש, אחת הקומות היתה מיועדת לזבל: "תחתיים לזבל אמצעיים לבהמה עליונים לאדם".
⁸ רש"י לבראשית ז', כג: "שאיחר מזונות לארי והכישו".
⁹ תהילים כ"ט, י.
¹⁰ בראשית ו', ט: "נח איש צדיק תמים הָיָה בְּדֹרֹתָיו".

קיבלת עלון זה במתנה מ"פרשה ואשה", מפעל שיעורי הרבנית ימימה מזרחי.

אנחנו מתחילות מבראשית!

הצטרפי לקהילת הקוראות של פרשה ואשה ותקבלי בכל שבוע את השיעור המלא של הרבנית ימימה מזרחי.

כל העצות לדרך * כל החיזוקים והסיפורים * כל רעיונות העומק

מתוך מבט חדש על חיך ועל האתגרים הנשיים כיום.

הפרטים על הלימוד המלא נמצאים כאן: http://www.parasha.org/rav_weekly_lesson

הוצמזה... באתר שלנו מחכים לך תכנים משובחים (במתנה!) - כאן: www.parasha.org

¹¹ בפרפראזה על ירמיהו ל"א, יד: "רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנּוּ".